

Welkom bij
Geloofsgemeenschap OASE
met een
meditatief moment
rond de
KRUISWEG

vanuit de
Immanuelkerk
Veldhoven

5 april 2023
19:00 uur

KRUISWEG

met staties van

Albert Servaes

Samenstelling
& stemmen:
Techniek:

Jeanneke de Bot & Mieke Mol
Paul Hafkemeijer

KRUISWEG

met staties van

Albert Servaes

Ondanks de hartverscheurende werkelijkheid,
spreekt uit alle staties de sfeer van liefde.

Inleiding

Thema: “**Het kruis omarmen**”

De kruisweg is geschilderd door Albert Servaes, een Vlaamse schilder; geboren in Gent 1883 en overleden te Luzern in 1966.

De staties hangen in de kerk van Boven Leeuwen. Meditaties zijn geschreven door pastor Herman van den Broek.

Servaes ontleende zijn inspiratie aan de liefde van God, zoals Jezus die tot uitdrukking heeft gebracht. In alle staties kunnen we deze liefde terugzien en kan diezelfde liefde ons kracht en moed geven om ons eigen lijden, als het op onze weg komt, te omarmen. Servaes schildert Jezus dan ook als een sterke figuur en als een lichtende gestalte.

Zijn lijden en dat van ons mensen komen tezamen in dit meditatief moment.

Tijdens de kruisweg horen wij enkele aria's en koralen uit de Matheus Passion van Bach.

Voorafgaand aan de kruisweg horen we muziek uit de Matheus Passion van Bach:

‘Kommt, ihr Töchter, helft mir klagen’
(*Kom, dochters, help mij klagen*)

Goede Vrijdag gebed

Op deze avond, God
nu de nacht valt
gedenken wij die dag
dat het nacht werd in de wereld
toen het donker werd in mensen
toen het donker werd om U.

Op deze avond, God
staan wij stil bij het lijden
van hem in wie mensen van toen en van nu
iets van U herkennen
hoe U bij mensen bent
hoe U in mensen oproept
wat onze bestemming is
van onszelf, van de wereld, van de tijd

Voorafgaand aan de kruisweg horen we muziek
uit de Matheus Passion van Bach:

*‘Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen’
(Liefste Jezus, wat hebt u misdaan)*

Op deze avond, God
staan wij stil bij het lijden van Hem
die opkwam voor de weerlozen
die het leven teruggaf aan hen
die het verloren leken te hebben
die toekomst opende in mensen
als een nieuw uitzicht op U
verbinding met U.

Op deze avond, God
staan wij stil bij het lijden van Hem
ook omdat het ons verbindt met al die mensen
die geen uitweg zien in het leed dat hen treft
die daarmee alles dreigen te verliezen
dat hun leven betekent
wat U voor hen bent!

Wij bidden U, God
dat zij, dat wij
in alles dat ons treft
uw aanwezigheid mogen ervaren
uw trouw aan mensen
dat wij de kracht mogen ervaren
die U aan mensen geeft.

Wees ons allen nabij.

*Goede Vrijdag
het is een oud verhaal
en het is een nieuw verhaal
een verhaal van alle tijden.*

Jezus wordt ter dood veroordeeld, statie: I

Veroordeeld, in de boeien,
verworpen.
In aanvaring gekomen met de
gevestigde orde.
Zijn liefde was te oorspronkelijk.
Vastgeroeste patronen wilden daar
niet aan.

Veroordeeld worden; zo kan het een
mens vergaan.
Alle veroordeelden staan rondom
Hem; ook hun lot is bepaald;
hun bestemming vastgelegd door
een ander.
Niet langer meer het heft in eigen
handen.
Mensen vastgeprikt op hun
verleden; voorgoed een kwade
naam;
het zal je maar overkomen!

Veroordeeld om feiten, veroordeeld
om afwijkende kwaliteiten.
Mensen in kwaad daglicht gezet.

Ze houden elkaar vast, begrijpen
elkaar,
ogen vol vertwijfeling, is dit nou
mijn leven?
Ogen starend naar de verte: waar
moet het met mij heen?
Ogen naar Hem. Zelfs Hij?
Ogen naar omhoog -
"Ik sla mijn ogen op naar de bergen.
Zou iemand mij komen helpen?
Ja, mijn God komt mij helpen."
(Psalm 121)

Dat vertrouwen is fundamenteel

Jezus wordt ter dood veroordeeld, statie: I

Jezus wordt ter dood veroordeeld, statie: I

Het kruis omarmen.

Is dat voor een mens om te doen?

Wat zal een mens allemaal liever omarmen?

Zijn fortuin, zijn auto, zijn huis, zijn gezondheid, zijn prestige.

In het betere geval; zijn geliefde, zijn kinderen, zijn vrienden.

Maar als de betrekkelijkheid van het leven zich aandient, als pijn, als een handicap, de beperkingen van de oude dag zeer gaan doen, ligt dan niet een paniecreactie voor de hand of een vluchtgedrag?

De pijn krijgt dan geen plek, maar wordt verdrongen.

Zou jij dit kunnen: de pijn aankijken en zeggen: "Dit hoort ook bij mij?"

Jezus neemt het kruis op zijn schouders, statie: II

Met Simon en Garfunkel zingen:
"Hallo duisternis, mijn oude vriend,
kom je weer eens met me praten?"
Zou jij dit kunnen: in lijden
loutering zien en door lijden inzicht
krijgen in wat er het meeste toe
doet in het leven?
Of in lijden leren afhankelijk te zijn,
toegankelijk voor liefde?

We kijken naar Hem, die het kon,
zijn kruis omarmen.
Zijn blik gericht naar Omhoog.
In de omarming wist Hij zich
verbonden met de Vader; is dat niet
de aller diepste bron van kracht?

Jezus neemt het kruis op zijn schouders, statie: II

Er is een bemoedigende hand te zien op zijn schouder, soms is dat al genoeg; een sprekend gebaar, dat meer zegt dan woorden.

De gestalte rechts van Hem; ben jij dat?

Of links van Hem met één hand aan het kruis?

Je kijkt Hem aan in stille bewondering in de wetenschap: heldhaftig is niet degene, die met succes veel acties voert, maar die zonder morren lijden kan doorstaan.

Je kijkt Hem aan en legt behoedzaam één hand op het kruis.

Jezus neemt het kruis op zijn schouders, statie: II

Jezus neemt het kruis op zijn schouders, statie: II

Je kruis omarmen; dat is mooi gezegd, maar is dat niet teveel gevraagd? Je kunt er onder bedolven raken. Zelfs Jezus viel onder het kruis, zo gaat het verhaal.

Onder het kruis bedolven raken is vallen in een gevoel van zinloosheid; welke zin heeft nog mijn leven? Is het doel van mijn leven dan om naamloos ten onder te gaan en voorgoed aan de vergetelheid te worden overgeleverd? Heeft mijn leven enige betekenis in de mensengeschiedenis? Welke rol was voor mij weggelegd?

Al lijkt die rol soms onbeduidend, toch is eenieder een schakel in het grote geheel van de mensengeschiedenis.

Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis, statie III

Onze levensbestemming staat altijd in een breder verband, ook al kennen wij dat verband niet.

Het kan zijn, dat Jezus ook een gevoel van afschuwelijke zinloosheid is overvallen. Hij ligt plat ter aarde. Twee gestalten nemen het kruis even liefdevol, naar het schijnt, van Hem over.

Alsof ook zij het kruis omarmen. Zij wachten, totdat Hij weer verder kan.

Als wij bedolven dreigen te raken onder het kruis, is het maar te hopen, dat iemand ons in ons lijden kennen wil, ons kruis even mee omarmt en wacht totdat wij weer verder kunnen.

Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis, statie III

Een mens te zijn op aarde, is een
voorgoed geboren zijn,
is levenslang geboortepijn, is pijnlijk
begenadigd zijn
en zoeken nooit verzadigd zijn.
Is rusten in de aarde als alles is
volbracht.

Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis, statie III

Jezus valt voor de eerste maal onder het kruis, statie III

Een ontmoeting op de lijdensweg.
Samen gaan en toch ieder op zich.
Moeder en zoon.
Hun handen raken elkaar in tederheid.
In tederheid wordt duizendmaal meer
gezegd, dan in duizend woorden.
Tederheid spreekt een taal, die de
mond niet kent.
Is er een diepere tederheid mogelijk,
dan tussen moeder en kind?
Een moeder zegt een kind in pijn alleen
maar: "Ik ben er."
Ze zegt daarmee Gods naam.

Geen wonder, dat deze moeder en haar
kind twee lichtende gestalten zijn.
We letten op hun ogen: niet op elkaar
gericht, hun blikken kruisen elkaar
ergens in de verte.

Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder, statie IV

Hier die zoon, die straks zijn moeder
aan zal spreken met “Vrouw”,
(Joh.19,26)
zoals Hij al eens eerder gezegd had.
(Joh.2,4)
Dat lijkt afstandelijk, maar geeft Hij met
dat woord de vrouw niet nadrukkelijk
een plek in de christenheid?

Hier een woordeloos samen-zijn van
een man en een vrouw;
samen de wereld tot zegen.

Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder, statie IV

Jezus ontmoet zijn bedroefde moeder, statie IV

Muziek uit de Matheus Passion van Bach:

‘Ich will hier bei dir stehen’
(Ik wil hier bij u blijven)

De eerste boer de beste.
Hij kwam net van het land.
Een kruis dragen??? Moet dat?
Simon moest het.
Hoe heeft hij dat ervaren?
Wat heeft Simon erover aan zijn
zonen verteld? Aan Alexander en
Rufus?
"Iemand die zijn kruis vasthield,
zoals je een geliefde omarmt,
niet te geloven!!"
Zijn zonen konden het zich later
nog herinneren.

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen, statie V

Dit tafereel,
die toevallige passant:
had iedereen kunnen zijn.
Kan altijd nog iedereen zijn;
het kruis met Jezus samen dragen;
een bijzonder karwei, ga er maar
aan staan.
Het kruis dragen, wij weten het,
is het lastigste karwei van ons
leven.
Jouw eigen kruis: verzet je niet,
kijk het aan, omarm het.

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen, statie V

Simon van Cyrene helpt Jezus het kruis te dragen, statie V

Veronica droogt met een
zweetdoek,
het gelaat van Jezus af.
Het laat het gezicht van Jezus zien,
dat mij doet denken aan al die
mensen, die evenals zij
het gezicht van Jezus laten zien.
Mensen die in het voetspoor van
Jezus treden en zoals Hij
opkomen voor de zwaksten in de
samenleving,
die de gevestigde orde onder kritiek
durven stellen,
die revolutionair durven zijn en de
vinger leggen op de zere plekken
van de tijd.

Veronica droogt het gelaat van Jezus af, statie VI

Die strijden voor de rechtelozen,
en stem geven aan die moed tot
spreken is vergaan.
Die opkomen voor de bewoners van
de sloppenwijken
voor kindsoldaten en verhandelde
vrouwen.
Zij laten het gezicht van Jezus zien.

Samen met Simon van Cyrene kijk
ik verbouwereerd toe.
Ach, zijn er van die mensen, die
Jezus' gezicht laten zien?
Zou ik achter hen kunnen staan?

Veronica droogt het gelaat van Jezus af, statie VI

Veronica droogt het gelaat van Jezus af, statie VI

De val is nog dieper dan de eerste keer.

Weer twee gestalten, die het kruis even overnemen, als willen zij zeggen;

je kunt wel vallen, dat is heel belangrijk,
maar je zult weer op moeten staan en verder gaan.

Het aanzien van dit tafereel, dat ons andermaal de zwaarte toont van het kruis,
zou ons tot bidden kunnen brengen met woorden van Thomas Merton:

Jezus valt voor de tweede maal onder het kruis, statie VII

“Ik zal altijd op U vertrouwen
en in de schaduw van de dood
zal ik niet bang zijn,
want Gij zijt steeds bij mij
en Gij zult mij nooit aan mijn lot
overlaten om mijn gevaren alleen te
doorstaan.”

Jezus valt voor de tweede maal onder het kruis, statie VII

Jezus valt voor de tweede maal onder het kruis, statie VII

Jezus troost de wenende vrouwen, statie VIII

Vrouwen werden soms gevraagd,
om de veroordeelde te beklagen.
Ze spelen een rol.

Ze staan nog in het duister;
ze tekenen zich af tegen de
lichtende gestalte van Jezus.

Vrouwen voor de troost.

Twee werelden: Jezus en de
vrouwen van Jerusaleem.

Zoals zo vaak, twee werelden;
de lijdende en de troostende mens.
Die troosten wil kan vaak niet bij de
lijdende komen: blijft bij zichzelf.

Wij kennen de schijntroost:

- “ - Je moet maar zo denken: ze
kunnen zoveel tegenwoordig.
- Een kennis van mij heeft het
ook eens gehad.
- Als het weer maar weer beter
wordt.”

Troosteloze woorden.

Wat is troosten wel?
Het leed niet wegpraten, maar
onder ogen willen zien,
in al zijn facetten, in al zijn diepte.
Proberen in te voelen.
Willen kennen en willen delen.
Samen het kruis omarmen.
Daar is moed
daar is geduld
daar is liefde voor nodig.

Jezus sprak tot de vrouwen:
"Huilt niet om mij maar om uzelf en
om uw kinderen." (Lucas 23,28)
Het zijn de allersterksten,
die in hun leed nog aan anderen
kunnen denken.

Jezus troost de wenende vrouwen, statie VIII

Jezus troost de wenende vrouwen, statie VIII

Muziek uit de Matheus Passion van Bach:

‘Erbarme dich, mein Gott’
(*Heb medelijden Heer*)

Hij lijkt nu geheel onder het kruis bedolven.

Zijn kleed lijkt op vloeiend water, leven, dat wegvloeit.

“Als water ben ik uitgegoten en mijn gebeente is ontwricht.” zegt Psalm 22.

Slechts één hand houdt het kruis nog vast.

Geen helpende handen meer: Hij alleen.

Hij moet het zelf zien te klaren.
Hoe gezegend mensen ook worden door helpende handen, door nabijheid,
het allerlaatste moeten zij zelf doen.

Jezus valt voor de derde maal onder het kruis, statie IX

En de diepste pijn van al is het vermoeden ook door God te zijn verlaten.

Een afkeer maakte zich meester van de mensen van Boven Leeuwen toen zij deze statie voor het eerst zagen.

Jezus zó afgebeeld als een mens ten dode toe vermoeid en afgetakeld.

Maar zie: het kruis is groen!
Had Hij niet gesproken over het groene hout?

“Als ze dit doen met het groene hout, wat moet er dan gebeuren met het dorre?” (Lucas 23,32)

Het kruis is groen,
uit het kruis nieuw leven.

Jezus valt voor de derde maal onder het kruis, statie IX

Jezus valt voor de derde maal onder het kruis, statie IX

Jezus wordt van zijn kleren beroofd, statie X

Wat telkens opvalt bij Servaes is, dat het nimmer woest kijkende mannen zijn, die bij Jezus staan. Ze zouden de sfeer van liefde, die uit alle staties spreekt, kunnen bederven.

Soms zeggen hun ogen zelfs iets van mededogen, van verwondering in ieder geval; ogen vol vragen "Wie ben jij toch, dat je dit alles zonder klagen kunt verdragen?"

Hun handen.

Een hand op Jezus' schouder. Het lijkt wel een teken van verstandhouding.

De mannen lijken te zeggen: sorry hoor, wij moeten ons werk doen.

Ze ontdoen Hem van zijn kleren.
Het laatste beetje, wat nog
bescherming biedt.
Volkomen naakt en op zichzelf
teruggeworpen, zo staat Hij daar.

De soldaten verdeelden zijn kleren
in vieren.
Voor iedere soldaat een deel, maar
er was ook nog de lijfrok;
die was naadloos, van boven af uit
één stuk geweven.
Daarom zeiden ze tegen elkaar:
"Die mogen we niet stukscheuren,
laten we hem liever onder elkaar
verloten."
Dit hebben de soldaten inderdaad
gedaan.
(Joh 19, 24)

Jezus wordt van zijn kleren beroofd, statie X

Zo ging in vervulling, wat in de psalm geschreven staat:

“Ze verdelen mijn kleren onder elkaar en ze dobbelen om mijn mantel.

En Gij God, mijn God, Gij zijt ver weg, helpt Gij mij niet, zijt Gij niet mijn sterkte.” (Psalm 22,19)

Wij gedenken al die mensen, die nu in de kou staan, waar ook ter wereld zoals Hij, geheel op zichzelf teruggeworpen.

Zij, die zich toch al te veel hebben toegeëigend, hebben hen van hun kleren beroofd.

Jezus wordt van zijn kleren beroofd, statie X

Jezus wordt van zijn kleren beroofd, statie X

Er lijkt een vrede over hem
gekomen te zijn, een verstillings.
Het moment van loslaten is daar;
het moment van loslaten en
toevertrouwen.
Zijn gelaat lijkt op het gelaat van
een kind, een kind dat zich
toevertrouwt.

Wat een daad, die kruisiging!
Een daad, die telkens weer
herhaald wordt.
Een bestseller indertijd:
"Christus wordt weer gekruisigd."
Telkens weer als een mens, een
vrouw, een kind wordt verhandeld.
Telkens weer, als een mens wordt
gemarteld, schuldig of onschuldig,
dat doet er niet toe.

Jezus wordt aan het kruis genageld, statie XI

Het kruis symbool geworden van alle leed, dat geleden wordt.
Het kruis: symbool vooral van Hem, die leed, om liefde uit te zeggen.

Het kruis is als een kus, die God de mensheid geeft.
"Zozeer heeft God van de wereld gehouden,
dat Hij zijn eniggeboren zoon heeft weggeschonken." (Joh.3,17)

We zien, hoe de lichtglans van zijn gelaat uitstraalt over die ene, die het kruis opricht.

Jezus wordt aan het kruis genageld, statie XI

“God heeft zijn zoon niet naar de wereld gezonden om de wereld te oordelen, maar om door Hem de wereld te redden. Het licht is in de wereld gekomen, maar de mensen waren meer gesteld op de duisternis dan op het licht.” (Joh. 3, 17 e.v.)

Jezus wordt aan het kruis genageld, statie XI

Jezus wordt aan het kruis genageld, statie XI

Geen klank klinkt zuiver,
geen woord van waarde,
dan alleen dat van Hemzelf:
"Niemand heeft groter liefde, dan
die zijn leven geeft voor zijn
vrienden." (Joh.15,13)
Deze liefde: Gods woord, dat zegt
dat Hij de mensen accepteert
met al, wat met mensen zijn kan,
met al hun goed en kwaad.
Zulk een liefde is voor mensen wat
wij verlossing noemen,
liefde die bevrijdt.

Bij zulk een liefdestaal past het
beste de stilte;
hier past het gebed als toeven in
Gods liefde.

(kort moment van stilte)

Jezus sterft aan het kruis, statie XII

Jezus sterft aan het kruis, statie XII

Verstild zijn de gezichten van de vrouwen, die hem gevolgd zijn tot hier.

De vriend achter hen, een ziener, hij kijkt omhoog, zoekend naar de zin van dit gebeuren.

Later zal hij schrijven:
"Niemand heeft ooit God gezien, maar de eniggeboren, die nu rust aan het hart van de vader, Hij is de gids en de weg geweest."
(Joh.1,18)

Zijn dode lichaam is licht.

Jezus sterft aan het kruis, statie XII

Jezus sterft aan het kruis, statie XII

Muziek uit de Matheus Passion van Bach:

‘Mache dich, mein Herze, rein’
(*Oh mijn hart, maak u nu rein*)

De dood, hier afgebeeld als een terugkeer in de moederschoot, een troostend beeld voor ieder, die de dood nog vreest.

Ja, wie is niet bang voor dat moment van overgang? Een worsteling van velen is verwoord door dichteres Vasalis:

“Nu nog maar alleen
het lichaam los te laten-
de liefste en de kinderen te laten
gaan
alleen nog maar het sterke licht
het rode, zuivere van de late zon
te zien, te volgen- en de eigen weg
te gaan.
Het werd, het was, het is gedaan.”

Jezus wordt van het kruis genomen, statie XIII

Sterven is een terugkeer naar waar
je van gekomen bent:
uit liefde is de mens geboren.
Tot liefde eenmaal weergekeerd.
Voorgoed gekend, geliefd.

Je eigen weg ten einde toe gegaan
en thuisgekomen,
daar waar geborgenheid is,
jouw eigen plek.

Jezus wordt van het kruis genomen, statie XIII

Jezus wordt van het kruis genomen, statie XIII

Hier spreekt de rust,
waar Hij is ingegaan.
Niet langer zoekende ogen.
Ze hebben gevonden.
Ze zijn gesloten.

“Degene, die hard zijn en
meedogenloos zullen die rust niet
binnengaan” zegt Psalm 95.
En de Hebreeënbrief zegt het na en
vervolgt:
“Het staat dus vast, dat het volk
van God nog een sabbathrust te
wachten staat.
En wie Gods rust mag binnengaan,
rust uit van al zijn werk, zoals God
van het Zijne.
Laten we dus ons best doen, om
die rust binnen te gaan.”
(Hebr.4, 9-11)

Jezus wordt in het graf gelegd, statie XIV

Soms mogen wij een voorproef
smaken van Gods rust
van de achtste dag, waarop alles is
vervuld.
De achtste dag, waarop de
momenten elkaar niet meer volgen.
De tijd staat stil.
Zo ook dat gevoel: de tijd staat stil,
als we turen naar de ondergaande
zon
of luisteren naar sublieme muziek
en we helemaal opgaan in de
schoonheid.
Even vallen tijd en eeuwigheid dan
samen.
Een voorgevoel van sabbathrust.

Jezus wordt in het graf gelegd, statie XIV

We zien een kind gelegd in armen van geliefden.

Waar zien we zaliger rust dan aan het kind, dat veilig ligt in moeders armen?

Uit dit beeld komt enkel licht naar ons toe.

Rust en licht.

Jezus wordt in het graf gelegd, statie XIV

Jezus wordt in het graf gelegd, statie XIV

Muziek uit de Matheus Passion van Bach:

‘Nun ist der Herr zur Ruh gebracht’
(*Nu is de Heer tot rust gebracht*)

‘Wir setzen uns mit Tränen nieder’
(*Wij knielen wenend voor U neer*)

Dit was de website
versie van het
meditatief moment
rond de

KRUISWEG

met staties van

Albert Servaes

Samenstelling
& stemmen:
Techniek:

Jeanneke de Bot & Mieke Mol
Paul Hafkemeijer

De opname
van 5 april 2023
is te zien op
KerkOmroep en YouTube
onder:
Immanuelkerk,
Veldhoven

Informatie & teksten van vieringen vindt
u op onze website: **OaseVeldhoven.nl**

